

OMAVALVONTASUUNNITELMA

Villa Anita

2. HUHTIKUUTA 2025

TAINA RIIPINEN OY
Hietaniityntie 16 A, 00730 Helsinki

SISÄLLYS

1. Palveluntuottajan tiedot	2
2. Toiminta-ajatus, arvot ja hyvä kohtelu	2–4
3. Omavalvonnan organisointi, johtaminen ja vastuuhenkilöt	3–5
3.1 Lain asettamat vaatimukset omavalvontasuunnitelmalle	5–6
4. Alkukartoitus ja oman työn arviointi	5–6
5. Henkilöstön osallistuminen ja perehdyttäminen	7–8
6. Asiakkaan ja läheisten osallistuminen	8
7. Riskien tunnistaminen ja korjaavat toimenpiteet	9–10
8. Palvelun sisällön omavalvonta	11
8.1 Henkilöstö	11
8.2 Toimitilat	11
8.3 Asiakasturvallisuus	12–13
9. Asiakkaan asema oikeudet ja velvollisuudet	13
9.1 Palvelusopimus, hoito- ja palvelusuunnitelma	13–14
9.2 Asiakkaan kohtelu ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen	14
9.3 Oikeusturva	15
9.4 Muutoksenhaku ja kantelu	16–17
9.5 Mahdolliset apuvälineet	17
10. Asiakastyön sisältö	17
10.1 Kasvua/hyvinvointia tukeva palvelu	17–19
10.2 Ravitsemus	19
10.3 Ulkoilu ja liikunta	20
10.4 Koulunkäynnin tukeminen	20
10.5 Harrastukset	20–21
10.6 Käyttövarat	21
10.7 Hygieniakäytännöt	21
10.8 Sairaushoito	21
10.9 Lääkehoito	21
11. Asiakastietojen käsittely ja tietoturva	22–23
12. Omavalvontasuunnitelman päivittäminen ja julkisuus	23
13. Sijoitusprosessi perhekodissa	23–24
14. Hoito- ja kasvatustietojen prosessi perhekodissa	24–27
15. Palaute	27

Suunnitelma on laadittu 20.9.2023. Päivitetty 15.12.24 ja 9.4.2025

1. PALVELUNTUOTTAJAN TIEDOT

Yritys: Taina Riipinen Oy

Y-tunnus: 2666281–1

Yksikön nimi: Villa Anita

Liiketoiminnasta vastaava: Taina Riipinen

Yhteystiedot yrityksen johto: 0400 350820

Sähköposti: taina@tainariipinen.fi ja pkva@tainariipinen.fi

Vastuhenkilö: Taina Riipinen

Puhelinnumero: 0400 350 820

Henkilökunnan puhelinnumero: 040 5807757

Toimipaikan osoite: Hietaniityntie 13 A, 00730 Helsinki

2. TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA HYVÄ KOHTELU

Perhekodissa tehtävä työ painottuu arjen jakamiseen yhdessä aikuisten ja perhekotiin sijoitettujen lasten kanssa. Tarvittaessa tuetaan myös lapsen biologista perhettä ja autetaan heitä saavuttamaan omat tavoitteensa. Toimintaperiaatteiden keskiössä ovat seuraavat viisi kohtaa:

1. **Arvostus;** perhekodissa arvostetaan kaikkia siellä asuvia, perhekodissa työskenteleviä sekä siellä vierailevia henkilöitä. Arvostava toimintakulttuuri näkyy arjessa myös siten, että ketään ei arvostella negatiiviseen sävyyn. Jokaisella on oikeus omaa yksityisyyteen ja samalla velvollisuus kunnioittaa myös muiden yksityisyyttä. Annetaan tilaa kehittyä ja kasvaa. Sallitaan virheiden tekeminen ja niistä myös oppiminen.
2. **Varmuuden tunnetta** yhteisössä vaalitaan; perhekodissa luodaan ja ylläpidetään turvallista arkea. Kaikilla on vahva tunne siitä, että tiedostetaan se, mikä on sallittua ja mikä ei ole sallittua. Epävarmuuden tunne minimoidaan perusasioiden suhteen kuten ruoka, lepo, oma yksityisyys jne. Kaikilla on velvollisuus sitoutua yhteisesti sovittuun. Aikuiset ovat esimerkkejä siinä, että mikä luvataan, niin se pidetään.

3. **Autonomian tunne** ja vaikutusmahdollisuus itseä koskevissa asioissa oman ikä tason mukaisesti siten, että se on turvallista ja ei vaaranna kehitystä tai terveyttä. Perhekodissa asuvia lapsia ja nuoria kannustetaan vaikuttamaan asioihin koskien heidän arkeansa. Kaikilla perhekodissa asuvilla sekä siellä työskentelevillä on velvollisuus kunnioittaa jokaisen autonomian tunnetta.
4. **Turvallisuudentunne** yhteisössä. Perhekodissa vaalitaan turvallisuuden tunnetta ja jokainen saa olla oma itsensä, pelkäämättä sitä, että joutuu kiusatuksi tai muuten väärällä tavalla kohdatuksi. Turvallisuuden tunnetta vahvistetaan siten, että kaikki osallistuvat yhteiseen keskusteluun siitä, mitkä asiat vahvistavat jokaisen turvallisuuden tunnetta? Perhekodissa asuvien ja siellä työskentelevien velvollisuus on vahvistaa päivittäin turvallisuuden tunnetta oman toimintansa kautta.
5. **Oikeudenmukaisuuden** tunne, perhekodin säännöt perustuvat siihen, että kaikkia kohdellaan oikeudenmukaisesti. Asiat osataan ja halutaan perustella. Jokaisella perhekodissa asuvalla tai siellä työskentelevällä on velvollisuus toimia kaikkia kohtaan reilusti ja rehellisesti.

Perhekodin keskeinen toimintaperiaate on noudattaa arjessa, näitä edellä mainittuja viittä kohtaa, kaikkien tahojen kanssa. Se velvoittaa kaikkia osapuolia toimimaan siten, että nuo viisi kohtaa vahvistuvat. Huolimatta siitä, että toisinaan käsitellään kipeitä ja vaikeita asioita.

Toimintaperiaatteena on vahva ratkaisukeskeinen ajattelu. Virheiden tai syyllisten etsiminen ei ole keskeistä, vaan nykytilanteen arviointi ja toiveisuus paremman tulevaisuuden osalta.

Perhekodissa aikuinen on läsnä ja siellä on sallittua kaikenlaiset tunteet. Tunteiden tunnistamista ja nimeämistä harjoitellaan ja myös keinoja rauhoittaa omaa mieltä ja päästä ikävistä tunteista eroon. Työvälineinä voidaan käyttää satuja, kuvataide/elokuva/kirjallisuusterapian keinoja.

Perhekodissa ei huudeta tai kohdella ketään epäkunnioittavasti. On inhimillistä myös se, että aikuinenkin voi olla väärässä. Ihmissuhteet eivät perustu siis vallankäyttöön tai valta-asemaan. Tavoitteena on itseohjautuvuus, että lapset/nuoret toimivat omasta halusta eivätkä pakosta.

Perhekodissa lapset ja aikuiset elävät yhteistä arkea. Siihen kuuluu suuri määrä oikeuksia ruuan, siisteyden ja yleisen viihtyvyyden suhteen.

Oikeuksien rinnalle kuuluu myös velvollisuus huolehtia omasta ja muiden viihtyvyydestä ja antaa oma panos yhteisen viihtyvyyden saavuttamiseksi. Toimintakulttuuri arjessa on vastavuoroinen ja aikuisen tuella opetellaan arjessa tarvittavia taitoja, siivouksen, hygienian ja ruuan valmistuksen suhteen. Perhekoti noudattaa näitä viittä kohtaa yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa ja vuorovaikutuksessa lapsen/nuoren biologisen perheen ja lähiverkoston kanssa.

3. OMAVALVONNAN ORGANISOINTI, JOHTAMINEN JA VASTUUHENKILÖT

Perhekodin vastuuhenkilönä toimii Taina Riipinen. Hän vastaa myös omavalvontasuunnitelman päivittämisestä. Hän on koulutukseltaan sosiaalikasvattaja/sosionomi, työnohjaaja ja ratkaisukeskeinen lyhytterapeutti.

Perhekodissa työskentelee 1–3 työntekijää tilanteen ja tarpeen mukaisesti, kuitenkin niin, että työntekijä työskentelee noin 160 tuntia/kk. Osa tästä työajasta vastuuhenkilön kanssa yhdessä sekä sijaistaa vastuuhenkilön vapaapäiviä.

Perhekodin lääkehoidon toteuttamisesta vastaa sairaanhoitaja, joka myös opastaa tarvittaessa muut perhekodin työntekijät. Hän on tuntityöntekijänä.

Lisäksi perhekodissa työskentelee yksi henkilö 100 tuntia/kk oppisopimuksella. Hän valmistuu vuoden 2025 aikana.

Kaikki perhekodissa työskentelevät ovat esittäneet rikosrekisteriotteet. Työvuorosuunnittelua tehdään kaikkien aikuisten kesken siten, että autonomian tunne myös näiltä osin pysyy vahvana. Vastuu työvuorosuunnittelusta on Taina Riipisellä.

Keskeinen tavoite ja arvo on aikuisten pysyvyys ja sitoutuminen olla yksi turvallinen aikuinen sijaishuollossa olevien lasten elämässä.

Perhekodissa vaihdetaan päivittäin arjen kuulumiset aikuisten ja lasten välillä. Lasten vanhempiin ja muihin läheisiin ollaan yhteydessä sovitun suunnitelman mukaan.

Sosiaalityöntekijän kanssa yhteyttä pidetään asiakassuunnitelman mukaisesti ja sen lisäksi tarpeen mukaan. Sosiaalityöntekijän toivotaan myös tapaavan lasta kahden kesken säännöllisin väliajoin. Kirjalliset yhteenvedot lapsen asioista toimitetaan sosiaalityöntekijälle sovitun käytännön mukaisesti.

3.1 Lain asettamat vaatimukset omavalvontasuunnitelmalle

Sosiaali- ja terveydenhuollossa astui voimaan vuoden 2024 alussa uusi valvontalaki, joka yhdistää sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvontaa koskevat säännökset.

Uudessa valvontalaissa säädetään myös palveluntuottajan ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta. Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan on ilmoitettava viipymättä esimerkiksi palveluyksikön vastuuhenkilölle, jos hän huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Salassapitovelvollisuus ei estä ilmoitusvelvollisuutta.

29 § Palveluntuottajan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Palveluntuottajan on ilmoitettava välittömästi salassapitosäännösten estämättä palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle palveluntuottajan omassa tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut sellaiset puutteet, joita palveluntuottaja ei ole kyennyt tai ei kykene korjaamaan omavalvonnallisin toimin.

Palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai alihankkijana toimivan henkilön on ilmoitettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä palveluyksikön vastuuhenkilölle tai muulle toiminnan valvonnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan tai potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa taikka muun lainvastaisuuden.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta palvelunjärjestäjälle tai palveluntuottajalle. Palvelunjärjestäjän, palveluntuottajan ja vastuuhenkilön on ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan taikka muun lainvastaisuuden korjaamiseksi. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava ja ilmoituksen tehnyt henkilö voi ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä valvontaviranomaiselle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa taikka muuta lainvastaisuutta ei korjata viivytyksettä. Valvontaviranomainen voi päättää toimenpiteistä siten kuin 38 §:ssä säädetään tai antaa 39 §:ssä säädetyn määräyksen epäkohdan poistamiseksi.

Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia tehdyn ilmoituksen seurauksena. palveluntuottajan tai vastuuhenkilön menettelyä on pidettävä kiellettynä vastatoimena, jos henkilön työ- tai virkasuhteen ehtoja heikennetään, palvelussuhde päätetään, hänet lomautetaan, häntä muutoin kohdellaan epäedullisesti tai häneen kohdistetaan muita kielteisiä seurauksia sen vuoksi, että hän on tehnyt 2–4 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tai osallistunut ilmoittamansa asian selvittämiseen. Kiellettyä on myös estää tai yrittää estää henkilöä tekemästä 2–4 momentin mukaista ilmoitusta.

30§ Palveluntuottajan velvollisuus tiedottaa henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta

Palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä 27 §:ssä tarkoitettuun palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaan.

Jokaisen perhekodissa työskentelevän aikuisen tiedossa on, että mahdolliset epäkohdat on tuotava esille ja niiden korjaamiseksi on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin.

Omavalvonnan toteutumista seurataan säännöllisesti neljän kuukauden välein ja suunnitelma päivitetään ja julkaistaan asianmukaisella tavalla.

4. ALKUKARTOITUS JA OMAN TYÖN ARVIOINTI

1. Lapsen/nuoren alkukartoitus sijoituksen alussa. Tehdään yhdessä lapsen/nuoren kanssa.

- Mainitse kolme asiaa, joihin olet tällä hetkellä tyytyväinen ja jotka haluat säilyttää elämässäsi?
- Mainitse kolme asiaa, joita haluaisit tällä hetkellä muuttaa kehittää tai korjata?
- Näihin kohtiin liittyvä prosessin omainen seuranta koko sijoituksen ajan, jota päivitetään samassa syklissä asiakassuunnitelman kanssa.

2. Lapsen/nuoren biologisten vanhempien tai muun lähiverkoston näkemysten kartoitus. Kartoitetaan ja otetaan puheeksi ainakin seuraavat asiat:

- Mitkä seikat perhekodin aikuisten ja sinun välisessä vuorovaikutuksessa, vahvistavat sinun omaa arvostuksesi tunnetta?

- Mitkää seikat perhekodin toiminnassa vahvistavat luottamuksen tunnetta?
- Mitä toivot perhekodin aikuisilta?
- Mitä et toivo perhekodin aikuisilta?
- Myös näitä teemoja seurataan koko yhteistyön ajan ja kysymykset tarkentuvat prosessin edetessä

3. Sosiaalityöntekijän ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa arviointia seuraavista asioista:

- Tavoitteiden nimeäminen perhekotityölle
- Tavoitteiden seuranta, mikä meni hyvin ja missä olisimme voineet toimia toisin?

Perhekotityö on elämäntapa ja siihen kuuluu itsenäinen päätöksenteko ja ajoittain yksinäisyys. Sen vuoksi on tärkeää, että koko yhteisö voi hyvin ja sillä on mahdollisuus verkostoitua muiden samanlaista työtä tekevien kanssa. Ammatillista kehittymistä, lisäkoulutusta ja yhteistyöverkostoja arvostetaan. Perhekodin henkilöstö pitää omaa ammatillista osaamista yllä, osallistumalla tarpeen mukaan täydennyskoulutuksiin.

Perhekodin työnohjauksesta vastaa Mira Jääskeläinen (Miracle Members). Kirjanpidosta vastaa Pohjanmaan laskenta/ Heikki Hurtig.

5. HENKILÖSTÖN OSALLISTUMINEN JA PEREHDYTTÄMINEN

Työntekijät perehdytetään perhekodin toimintaan arjessa keskustellen ja toimimalla. Työntekijät tutustuvat kirjalliseen perehdytys suunnitelmaan sekä turvallisuussuunnitelmaan ja ohjeisiin. Sijoittavalle taholle esitellään perhekodissa työskentelevä henkilöstö.

Lapsiin tutustuminen alkaa silloin, kun lapsi saapuu ensimmäisen kerran perhekotiin. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni perhekodissa työskentelevä aikuinen on paikalla, kun uusi lapsi tulee.

Perhekodissa lasten kanssa asuu vastuuhenkilö. Perhekodissa työskentelee 1–3 työntekijää yhteensä 160 tuntia/kuukaudessa sekä yksi henkilö oppisopimuksella. Perhekodissa työskentelee sijainen vastuuhenkilön vapaapäivinä. Kaikki perhekodissa työskentelevät perehdytetään Nappula-tietojärjestelmän käyttöön ja jokaisella on omat tunnukset Nappulaan.

Nappula ohjelmassa on jokaisen lapsen kohdalla lomakkeet, joiden pohjalta tietoa kirjataan yhdenmukaisesti (arki, terveys, koulu, yhteydenpito, harrastukset ja lapsen omia ajatuksia).

Henkilökunnan kanssa käydään läpi hyvään kirjaamiseen liittyvä keskustelu. Kaikilta perhekodissa työskenteleviltä pyydetään rikosrekisteriote työsuhteen alussa.

Perehdytyksessä käydään läpi arjen rutiinit, lääkehoito, kirjaaminen, yhteydenpitoon liittyvät asiat, lapsen vointi sekä mahdolliset diagnoosit.

Kaikkien perhekodissa työskentelevien on hyvä tietää lapsen oireilusta ja erityispiirteistä sekä mieltymyksistä. Lasten arjen tulisi sujua johdonmukaisesti ja turvallisesti kaikkien häntä hoitavien aikuisten kanssa.

Sijainen on tarvittaessa yhteydessä perhekodin vastuuhenkilöön, mikäli jotakin erityistä tai epäselvyyttä ilmenee.

Kaikilla työntekijöillä on tiedossa työntekijän sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitusvelvollisuus epäkohdista ja huonosta, epäasianmukaisesta kohtelusta.

6. ASIAKKAAN JA LÄHEISTEN OSALLISTUMINEN

Jokaisessa asiakassuunnitelmapalaverissa kaikilla on mahdollisuus antaa palautetta suullisesti. Perhekodin aikuiset kysyvät kuulumisia esimerkiksi kotitapaamisten tai valvottujen tapaamisten sujumisesta (lapsilta ja tapaamisvalvojalta). Perhekodin vastuuhenkilö tekee yhteenvedon sijoituksen sujumisesta sovitun aikataulun mukaisesti. Yhteenvedo käydään lapsen kanssa läpi ja yhteenvedossa on osio, jossa lapsi voi omin sanoin kertoa hänelle tärkeitä asioita.

Sosiaalityöntekijät kirjaavat asiakassuunnitelmapalavereista yhteenvedon, joka toimitetaan kaikille osapuolille myös nuorelle (12-v) itselleen.

Kausikoosteet tehdään kuukausittain jokaisesta lapsesta ja se lähetetään sosiaalityöntekijälle sekä vanhemmille. Vanhempien kanssa keskustellaan lasta koskevista asioista ja heidän mielipidettään kuunnellaan. Arkeen liittyvissä asioissa päätökset kuitenkin tehdään perhekodissa.

Perhekodilla nuoren kaikkia asiakirjoja lukollisessa kaapissa, omissa kansioissaan. Perhekodilla lapsi/nuori osallistuu arjen suunnitteluun ja perhekodilla on käytössä nopeasti päivitettävissä oleva viikkosuunnitelma, josta lapsi näkee mitä perhekodilla tapahtuu. Tulevan viikon viikkosuunnitelma

käydään usein läpi sunnuntaina perhekokouksessa ja se on viikon ajan kaikkien nähtävillä. Arjen tulee olla lapselle ennakoitavaa ja turvallista.

Perhekodin päivittäiset asiakaskirjaukset tehdään Nappula tietojärjestelmään. Kirjauksissa lapsella/nuorella on mahdollisuus osallistua päivittäisiin asiakaskirjauksiin lomakkeella ”lapsen omia ajatuksia”.

7. RISKIEN TUNNISTAMINEN JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

Ongelmatilanteissa yhteyttä otetaan tilanteen vakavuuden mukaan tarvittaviin henkilöihin. Huoltajia tai läheisiä informoidaan tapahtumista, puhelimitse saman päivän aikana. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi lapsen väkivaltainen käytös tai häneen kohdistuva väkivalta koulussa tai onnettomuudet. Tilanteista raportoidaan yhteenvetoihin sekä kirjataan perhekodin tietojärjestelmään (Nappula).

Hätänumero ja ensiapupakkaus ovat helposti saatavilla ja hätänumeroon soittamista harjoitellaan, samoin paloturvallisuusasioita. Perhekodin aikuisilla sekä lapsilla on asennettu puhelimeen 112 appi.

Jokaisella lapsella, jolla on hoitokontakti, niin sovitaan mahdollisista kriisitilanteista ja niihin liittyvistä toimintasunnitelmista, kuten psykiatrisesta kriisihoidosta.

Toimintaa kehitetään saadun palautteen pohjalta ja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa ollaan huoltajiin tai muihin läheisiin enemmän yhteydessä, sekä kirjataan erilaisia sopimuksia lapsen ja huoltajien välille (koskien kotitapaamisten sujuvuutta/turvallisuutta), järjestetään yhteisiä viranomaistapaamisia, pyydetään konsultaatioapua, hankitaan apuvälineitä ja keskustellaan asioista tarkemmin. Tilanteet saattavat vaihdella hyvin monin eri tavoin ja niihin pyritään vastaamaan.

Lapsen/nuoren tullessa perhekotiin pyritään jo alkuhaastattelussa saamaan mahdollisimman tarkat tiedot, jotta pystytään mm. tunnistamaan riskit, kuten turvallisuusriskit (lapsen kohdistuvat/lapsen käyttäytymishäiriöt).

Arjessa riskitilanteet minimoidaan mahdollisimman hyvin. Ennaltaehkäisevää työtä perhekodissa ovat huoltajille ja omaisille tiedottaminen, esimerkiksi väkivaltaan liittyvistä ilmiöistä ja asioista. Ohjaaminen kotitapaamisten aikana mm. puhelimitse.

Sijoitusprosessista, kuten lapsen kiinnittymisestä perhekotiin, vanhempien roolista ja esimerkiksi vanhemmille nousevasta mustasukkaisuudesta, perhekodin aikuisia kohtaan keskustellaan.

Perhekodissa tehdään tarvittaessa perheille turvasuunnitelma, silloin kun kotitapaamiset alkavat. Valvotuissa tapaamisissa turvallisuudesta vastaavat tapaamispaikkavalvojat.

Perhekoti ei voi kuitenkaan pakottaa lapsen perhettä tai muita läheisiä yhteistyöhön kanssaan. Perhekodin tavoitteena on mahdollisimman laaja yhteistoiminnallisuus lapsen läheisten kanssa, kuten läheisten osallistuminen sovittuihin asioihin.

Rauhallinen, empaattinen ja johdonmukainen työote ja aikuisuus ovat hyviä työvälineitä. Tilanteen vaatiessa perhekoti järjestää arjen siten, että enemmän tarvitsevalle on enemmän aikaa.

Riskinä voi olla perhekodin ulkopuolelta tulevat riskit, esimerkiksi sijoitettujen lasten läheisten luvaton oleskelu perhekodin läheisyydessä tai jopa pihassa. Riskiksi voidaan lisätä lapsiin kohdistuva väkivallan uhka tai henkinen väkivalta puhelimen tms. laitteen välityksellä.

Tilanne voi eskaloitua pahaksi ennen kuin asia tulee perhekodin aikuisten tietoon, koska perhekodilla ei ole oikeutta seurata lasten puhelimen käyttöä tai rajoittaa puhelimen käyttöä. Usein lapsi itse kertoo, jos yhteydenpito läheiseen pelottaa häntä. Joskus kuitenkin lapsen pelko on niin vahva, että hän ei uskalla/osaa kertoa puhelimitse tapahtuvasta epäasiallisesta kohtelusta.

Paha olo saattaa näkyä käyttäytymisen tai tunnetilojen muutoksina arjessa, ennen/jälkeen puheluiden. Näihin tilanteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, mikäli lapsen perheessä on todettu lähisuhdeväkivallan historia. Lapsen sijoittaminen ei aina tarkoita sitä, että lapsen oman perheen lähisuhdeväkivalta ratkeaisi tai loppuisi. Lapsi saattaa sijoituksen aikana joutua monenlaisen henkisen väkivallan kohteeksi tai välikappaleeksi yhteydenpidon/tapaamisten yhteydessä. Huoli esimerkiksi vanhemman hyvinvoinnista voi aiheuttaa lapselle suurta henkistä kärsimystä, jopa koko sijoituksen ajan.

Yhteydenpidossa lapseen tuleekin läheisiä muistuttaa ja opastaa lapsikeskeisyydestä. Perhekodissa toivotaan, että yhteydenpito läheisten kanssa tulisi painottua lapsille tärkeistä asioista keskustelemiseen, lapsen kuulumisten kuuntelemiseen. Tärkeintä on, että keskustelu pysyy lapsen ikä- ja kehitystason mukaisena. Lapsen tarpeetonta kuormittamista aikuisten asioilla tulee välttää. Mikäli lapsen läheisten perheessä sattuu jotakin huolta herättävää, ihanteellista olisi, että siitä keskusteltaisiin ensin perhekodin aikuisten kanssa ja vasta sen jälkeen lapsen kanssa. Perhekodissa osataan tukea lasta haastavissa tilanteissa. Lapsi ei saisi joutua aikuisen huolenkantajaksi.

Perhekodissa ei ole oikeutta pitää lapsesta kiinni, vaan tilanteet selvitetään keskustelemalla. Tämä on keskeinen seikka, joka tulee ottaa huomioon jo sijoituksen suunnitteluvaiheessa. Lapsen/nuoren vaatima hoito pitää olla linjassa siihen, mitkä ovat työvälineet perhekodissa. Ammatilliseen perhekotiin sijoitettavan lapsen/nuoren vaativuustaso on erilainen kuin laitokseen sijoitettavan lapsen. Tästä johtuen perhekodille asetettavat tavoitteet tulee olla realistiset suhteessa käytettäviin työvälineisiin.

8. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

8.1 Henkilöstö

Vastuuhenkilönä toimii Taina Riipinen (sosiaalikasvattaja/sosionomi, työnohjaaja ja ratkaisukeskeinen lyhytterapia-terapeutti).

Perhekodissa työskentelee tarpeellinen määrä ja riittävällä koulutuksella (Avin vaatimusten mukaisesti) henkilöstöä. Vastuuhenkilö pitää tärkeänä, että henkilöstön osaaminen vastaa todelliseen tarpeeseen. Sen vuoksi työntekijä ja sijaiset valitaan huolella ja huomioidaan lasten toiveet.

Perhekoti haluaa säilyttää toimintansa pienimuotoisena ja kodinomaisena. Toiminnan kivijalka on yksilöllinen kasvu/toipumisrauha lapsille ja heitä ei kuormiteta liian monilla aikuisilla.

8.2 Toimitilat

Perhekodin toimitilat ovat tarkastettu ja hyväksytty toiminnan suunnitteluvaiheessa viranomaisten toimesta. Tarvittavat dokumentit on toimitettu aluehallintovirastolle.

Jokaiselle lapselle on oma huone. Perhekodissa on kaksi WC:tä ja kaksi suihkua ja sauna. Yhteisiä tiloja ovat keittiö, ruokailutila, WC:tä ja pesutilat ja oleskelutilat. Lapsia koskevat dokumentit säilytetään lukollisessa kaapissa, tilassa, joka on ainoastaan perhekodin aikuisten käytössä.

Kaikilla on mahdollisuus yksityisyyteen ja perhekodin toimintaperiaate on, että toisten lasten/nuorten huoneisiin ei mennä ilman lupaa. Yhteisissä tiloissa ei myöskään kuvata tiloja eikä henkilöitä. Henkilöiden kuvaaminen voi tapahtua, ainoastaan asianosaisen suostumuksella.

Palovaroittimet, jauhesammuttimet sekä sammutuspeitot ovat niille kuuluvilla paikoilla ja niiden sijainti on suunniteltu yhdessä kiinteistön omistajan ja palotarkastajan kanssa. Palo- ja turvallisuussuunnitelma on tehty. Palovaroittimet ym. huolletaan ja uusitaan lain vaatimalla tavalla.

8.3 Asiakasturvallisuus

Kriisiapu järjestetään perhekodin ulkopuolelta kyseistä palvelua tarjoavilta tahoilta ja niitä käytetään tarvittaessa lääkärin kirjoittaman lähetteen avulla. Toimintasuunnitelma tällaisten tilanteiden varalle tehdään sijoitusprosessin alkuvaiheessa, mikäli sijoittava taho katsoo sen aiheelliseksi.

Perhekodin sisustuksessa huomioidaan myös turvallisuutta tukevat elementit. Lasten puhelimet ladataan alakerrassa paloturvallisuussyistä. Paloturvallisuusasiat keskustellaan ja opetellaan lasten/nuorten kanssa henkilökohtaisesti.

Lasten puhelimissa on perhekodin aikuisten puhelinnumerot sekä heidän oman sosiaalityöntekijänsä puhelinnumero. Yhteydenpidon rajoittamisesta päättää lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

Päihtyneelle huoltajalle perhekodista ei voida antaa lasta esimerkiksi tapaamiseen. Yksityisyyden suojaamisen vuoksi lasten yhteydenpito puhelimitse läheisiin tapahtuu heidän omissa huoneissaan.

Lapsille/nuorille kerrotaan lasten oikeudet sekä kerrotaan perhekodin toimintaan liittyvät vastuut ja velvoitteet, kuten vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus. Kerromme, että meillä on yhteistyövelvoite sosiaalitoimeen ja emme voi salata heiltä sijoitukseen liittyvää tietoa.

Emme puhu perhekodissa toisten kuullen yksityisasiota. Lasten kuvia eikä tietoja julkaista perhekodin toimesta sosiaalisessa mediassa. Näistä toimintatavoista kerrotaan läheisille. Mikäli lapsi kertoo muistojaan perhekodin aikuisille esimerkiksi lähisuhdeväkivallasta omassa perheessään, niin kirjaamme sen aina Nappula-järjestelmään ja olemme yhteydessä lapsen omaan sosiaalityöntekijään.

Lapsen/nuoren kertomista kaltoinkohtelu-, hyväksikäyttö ja väkivaltakokemuksista teemme yhdessä lapsen sosiaalityöntekijän kanssa rikosilmoituksen.

Seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvästä virallisesta protokollasta olemme perhekodissamme tietoisia ja toimimme sen mukaan. Lapsen/nuoren kertoma hyväksikäyttö kirjataan. Lapselta ei kysytä asiasta perhekodilla, vaan asia siirretään lastensuojelun viranomaisien ja poliisin käsiteltäväksi. Perhekodin aikuisten tehtävä ei ole tehdä selvitystä hyväksikäytöstä, vaan sen tekevät aina viranomaiset. Perhekodin aikuisten tehtävä on tukea lasta tällaisissa haastavissa ja vaikeissa tilanteissa.

Turvallisuuden keskiössä perhekodissa ovat siis, tilojen turvallisuus, perhekodin aikuisten ennaltaehkäisevä käyttäytyminen ja asenneilmapiiri, tiedottaminen yhteistyötahoille ja lapsille sekä ennalta sovittujen turvallisuusohjeiden noudattaminen (paloturvallisuus ja kriisiapu). Perhekodissa ei videoida mitään.

9. ASIAKKAAN ASEMA, OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

9.1 Palvelusopimus, hoito- ja palvelusuunnitelma

Sijoittavan hyvinvointialueen/Helsinki kanssa tehdään kirjallinen hoitosopimus sekä lapselle asiakassuunnitelma. Asiakassuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran vuodessa tai tarpeen mukaan useammin. Lapsi/nuori otetaan mukaan häntä koskeviin neuvotteluihin ja tapaamisiin. Perhekodissa kerrotaan, mikäli ollaan aikeissa soittaa tai ilmoittaa jostakin häntä koskevasta asiasta esimerkiksi sosiaalityöntekijälle tai kouluun.

Sijoittavan hyvinvointialueen/Helsinki kanssa tehtävään sopimukseen kirjataan mm. seuraavat asiat:

- Perhekodin yhteystiedot, lupanumero, y-tunnus, vakuutukset, hoitopaikan velvollisuudet, tiedonluovutuksesta ja salassapidosta sopimus, yhteistoiminnasta, hoitokorvaustiedot, sopimuksen irtisanominen, sopimuksen muuttamiseen tarvittavat ohjeet, jälkihuolto alustavasti sekä kunnan lastensuojelun yhteyshenkilöt.

Sijoittavan hyvinvointialueen/Helsinki kanssa tehtävässä asiakassuunnitelmassa kirjataan:

- Paikalla olevat henkilöt, sijoituksen kulun kuulumiset (kaikilta osapuolilta) sitten edellisen palaverin, onko tavoitteisiin päästy tai niissä pysytty, muutokset tavoitteiden asettamisessa, onko lasta kuultu sosiaalityöntekijän kanssa kahden, seuraava neuvottelu aika, jos

saadaan sovittua, perustelut sille jatkuuko sijoitus, erityistilanteista selvitykset ja mahdolliset toimenpiteet (esim. terapia, sairaalassa olo tms.) sekä uudet tavoitteet.

Erikoissairaanhoidon kanssa tehdään tarvittaessa erillisiä hoitosuunnitelmia, joita tarkistetaan säännöllisesti. Erikoissairaanhoidolla on omat hoitosuunnitelmapohjat, jotka postitetaan kaikille osapuolille. Hoidon päätyttyä lähetetään yhteenveto hoidon ajalta.

Perhekoti tekee lapsen kanssa oman arkisemman tavoitesuunnitelman, joka tarkistetaan säännöllisesti. Perhekodilta kirjoitetaan hoitosuhteen päätyttyä yhteenveto koko hoidon ajalta.

9.2 Asiakkaan kohtelu ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen

Perhekodissa ei tehdä rajoittamispäätöksiä eikä eristystä. Perhekodissa ei voida rajoittaa liikkumisvapautta tai yhteydenpitoa läheisiin, ne päätökset tekevät lapsen sosiaalityöntekijä tarvittaessa. Perhekodissa ei ole oikeutta tehdä henkilötarkastusta tai henkilökatsastusta. Lapsille kerrotaan edellä mainitut asiat ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä kertoo lapsille kyseiset asiat.

Lasten oma sosiaalityöntekijä antaa oman puhelinnumeronsa lapsille, joten lapset voivat kertoa hänelle asioitaan omatoimisesti. Perhehoidon riittävyyttä pohditaan yhdessä lastensuojelun ja muun hoitavan tahon kanssa, mikäli näyttää siltä, että rajoituksia tarvitaan enemmän. Perhehoidossa voidaan toteuttaa lastensuojelun päätöksellä määrättyä yhteydenpidon rajoitusta. Puhelin on lapsella käytössä muuta yhteydenpitoa varten. Riittävä uni turvataan kuitenkin tarvittaessa siten, että lapsella ei ole yöllä puhelinta omassa huoneessaan.

Lasta/nuorta ohjataan huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan sekä kantamaan vastuuta omista velvollisuuksistaan koulun, kotitöiden, henkilökohtaisen hygienian sekä yhteisten tilojen suhteen.

Perhekodin arjessa kiinnitetään huomiota siihen, miten lapsille puhutaan. Vältetään huutamista ja muita ylilyöntejä. Perhekodin aikuiset ovat tietoisia tästä toimintatavasta.

Perhekodin aikuiset pyrkivät ylläpitämään ongelmia ennaltaehkäisevää ilmapiiriä ja asennetta perhekodin arjessa. Tunteiden näyttäminen, nimeäminen ja tunnistaminen on sallittua sekä lapsille, että aikuisille. Parhaimmillaan tilanteet ovat lapsen kannalta korjaavia kokemuksia.

Lapsi osallistuu kaikkiin häntä koskeviin neuvotteluihin ja sopimuksien ja suunnitelmien tekoon. Hänelle kerrotaan jo etukäteen, mikäli joudutaan

tiedottamaan läheisiä tai sosiaalityöntekijöitä jostakin asiasta. Lapsen tai läheisen tietämättä ei toimita, vaan vaalitaan läpinäkyvyyttä ja avoimuutta.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijä päättää, voidaanko jokin esimerkiksi vanhempaan liittyvä asia kertoa lapselle. Nämä tilanteet liittyvät usein lapselle erityisen haitalliseen asiaan.

9.3 Oikeusturva

Perhekodilla on oikeusturva- ja vastuuvakuutus.

Lasten kanssa käydään läpi heidän oikeusturvaansa liittyviä oikeuksia ja velvoitteita, aina ikäkauden mukaan, esimerkiksi mitä tapahtuu, jos tekee rikoksen tai on joutunut rikoksen uhriksi.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijä selvittää alle 12-vuotiaan lapsen mielipiteen ja järjestää virallisen kuulemistilaisuuden 12-vuotiaalle/ja yli 12-vuotiaalle esimerkiksi tehdessään yhteydenpidon rajoituspäätöksen. Lastensuojelun sosiaalityöntekijä kertoo lapselle samalla hänen oikeutensa, sekä vanhempien oikeuden valittaa päätöksestä. Sosiaalityöntekijä kertoo lapselle yhteydenpidon rajoituksen keston ja loppumisajankohdan.

Perhekodissa on ilmoitusvelvollisuus sosiaalihuoltolain nojalla, esimerkiksi tilanteessa, jossa huomataan lapsen huonoa kohtelua. Perhekodissa lapsille kerrotaan, että he saavat kertoa kaikesta, mitä perhekodilla/muulla tapahtuu tai sanotaan.

Lähisuhdeväkivaltaa kokeneet tai kohdanneet lapset ovat usein menneisyydessään joutuneet kantamaan salaisuuksia aikuisten painostamana. Perehdytyksessä työntekijöille kerrotaan ilmoitusvelvollisuudesta ja kirjaamiseen liittyvistä menettelyistä. Kirjaaminen tapahtuu viipymättä lapsen kertoessa asiansa. Lapsen omaan sosiaalityöntekijään ollaan yhteydessä saman päivän aikana. Mikäli häntä ei tavoiteta, jätetään soittopyyntö.

Perhekodissamme palveluistamme saatuun palautteeseen vastataan ja epäkohdat huomioidaan arjen työskentelyssä, sekä palautteen pohjalta, ja tarvittavat korjaukset tehdään. Epäkohdista keskustellaan lasten ja muiden asianosaisten kanssa viipymättä. Perhekodein henkilökunta käy työnohjauksessa, jossa omaa työskentelyä arvioidaan ja pohditaan prosessinomaisesti koko ajan. Henkilökunnalle tiedotetaan viipymättä palautteesta ja epäkohdista ja asioista keskustellaan, jotta tilanne saadaan korjattua.

Tarvittaessa, työnantaja järjestää henkilökunnalle koulutusta, ohjausta tai muita toimenpiteitä ongelman ratkaisun tueksi. Toimenpiteiden jälkeen tilannetta seurataan ja arvioidaan jatkotoimenpiteiden tarvetta.

9.4 Muutoksenhaku ja kantelu

Perhekodissa tulee varmasti eteen asioita, jotka eivät ole niin mieleisiä. Tällaisia asioita saattavat olla yhteiset velvollisuudet kotitöiden osalta tai puhelimen käytön suhteen sovitut asiat.

Aikuinen perhekodissa ei toimi missään asiassa ilman perusteluita. Mikäli lapsi/nuori on epävarma jostakin häntä koskevasta asiasta, on parasta ottaa asia puheeksi perhekodissa. Kaikkeen toimintaan löytyy perustelu ja kaikki asiat on myös perhekokouksissa yhdessä käsitelty.

Mikäli sijoitettu lapsi/nuori kokee, että hän ei saa kysymykseensä tyydyttävää vastausta, on hänellä mahdollisuus ottaa yhteyttä omaan sosiaalityöntekijään. Sosiaalityöntekijän numero on kaikilla lapsilla/nuorilla heidän omissa puhelimissansa.

Paras tapa kuitenkin on aina ensin käsitellä epäselvät asiat niiden henkilöiden kesken, joita asia koskee ja jotka ovat paikalla. Mikäli asia ei selviä niin sitten ensin yhteys omaan sosiaalityöntekijään.

Mikäli lapsi/nuori joutuu arvaamatta johonkin kriisitilanteeseen perhekodissa tai sen ulkopuolella niin hän voi ottaa yhteyttä kriisipäivystykseen:

Vantaa/Kerava sosiaali- ja kriisipäivystys 09 41915800

Vantaan sosiaali- ja potilasvastaava 09 41910230
ma ja ti klo 12–15
ke ja to klo 9–11

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 029 5016000
Postiosoite PL 1, 13035 AVI kirjaamo
etela@avi.fi

Aluehallintovirasto sivuilta löytyy tiedot, johon voi tehdä lomakkeella kirjallisen kantelun sellaisesta epäkohdista.

Sosiaali-ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 029 5209299
Valvira, arkisin klo 9–11

Tilanteissa, joissa epäillään, että viranomainen tai virkamies ei noudata lakia tai täytä velvollisuuksiaan tai jos on epäily siitä, että perus/ihmisoikeudet eivät toteudu asianmukaisesti niin kantelun voi tehdä eduskunnan oikeusasiamiehelle.

9.5 Mahdolliset apuvälineet

Mikäli perhekodissamme lapset tarvitsevat apuvälineitä tai muita terveydenhuollon laitteita, otetaan ne käyttöön terveydenhuollon henkilökunnan ohjeistuksesta. Ne lainataan sairaalan apuvälineyksiköstä, joka vastaa laitteiden huolloista ja toimivuudesta sekä käyttöönoton ohjauksesta. Mikäli apuväline menee rikki tai ei toimi, se otetaan välittömästi pois käytöstä ja olemme yhteydessä apuvälineyksikköön, sekä teemme vaaratilanneilmoituksen.

Apteekista hankitaan kuumemittarit, haavataitokset ja muut ensiaputarvikkeet. Tarvikkeita säilytetään lukollisessa kaapissa, jonka sisältö ja päiväykset tarkistetaan kuukausittain, ja aina se henkilö, joka ottaa tarvikkeen käyttöön (tarkistaa viimeisen käyttöpäivämäärän sekä tarvikkeen laadun). Lääkekaapin asianmukaisten tarvikkeiden saatavuus tarkistetaan yhdessä perhekodin lääkehoidosta vastaavan kanssa ja tarvittavista ostoista huolehtivat perhekodin aikuiset.

10. ASIAKASTYÖN SISÄLTÖ

10.1 Kasvua/hyvinvointia tukeva palvelu

Perhekodissa lapsilla/nuorilla on säännöllinen vuorokausirytm. Säännöllisyys on keskeistä vakauttavassa työotteessa. Ruokailut ovat yhteisiä hetkiä ja niiden aikana ei seurata televisio-ohjelmia eikä käytetä puhelinta. Perhekodissa työskentelevät aikuiset rauhoittavat ruokailuhetket ja eivät myöskään itse käytä puhelinta ruokailun aikana.

Nukkumaanmenoajat ja kotiintuloajat sovitaan lasten/nuorten ikätason mukaan.

Kaikki lapset käyvät koulua ja kouluihin ollaan säännöllisesti yhteydessä. Perhekodin henkilökunta pyytää ennen asiakassuunnitelmapalaveria koulusta

vähintään suullisen arvion lapsen koulukuulumisista. Usein koulun henkilökunta osallistuu neuvotteluihin.

Lapsia kannustetaan luomaan ulkopuolisia ystävyssuhteita ja tuetaan löytämään mieluisia ja kehittäviä harrastuksia. Perhekodin jokaiselle sijoitetulle lapselle pyritään järjestämään vähintään kerran kuukaudessa, oma kahdenkeskinen aika aikuisen kanssa. Silloin lapsi/nuori voi aikuisen kanssa mennä elokuviin, uimaan, konserttiin tai johonkin muuhun hänelle mieluiseen tapahtumaan.

Toimintakulttuuriin kuuluu yhdessä tekeminen kotona ja sen ulkopuolella. Perhekodin sijainti tarjoaa mahdollisuudet retkeilyyn sekä tutustumisen lähiseudun kulttuurikohteisiin.

Lapsia neuvotaan ja ohjataan huolehtimaan omasta terveydestä ja hygieniasta. Hoitovuorokausimaksuun kuuluvat mm. hygieniatarvikkeet, vaatteet sekä harrastusvälineet. Lapsia/nuoria ohjataan huolehtimaan arkeen kuuluvista käytännön asioista, ruuan valmistuksesta ja siivouksesta, aikuisen ohjaamana.

Arjen työvälineinä käytetään erilaisia menetelmiä luoda hyviä keskusteluita ja pohtia asioita erilaisista näkökulmista. Keskustelujen tueksi voidaan käyttää kortteja tai keskustelupakkoja. Tavoitteena on saada lapsen/nuoren oma ääni kuuluville.

Perhekodissa pidetään tärkeänä sitä, että lapsi/nuori pystyy kokemaan onnistumisen tunnetta saavuttaessaan hänelle itselleen tärkeitä tavoitteita. Onnistumisesta ja hyvät yritykset tehdään näkyviksi ja toisinaan niistä voidaan palkita.

Keskeinen tavoite perhekodissa on tunteiden tunnistaminen, tunnustaminen ja nimeäminen sekä empatiakyvyn vahvistaminen.

Aikuisten tavoite perhekodissa on tehdä itsensä tarpeettomiksi. Aikuiset tiedostavat sen, että ammatillisuuteen ei kuulu lapsen sitominen perhekotiin ”väärällä tavalla”. Tavoite on vahvistaa lapsen/nuoren kykyä saada tarpeeksi omat vahvat siivet, jotka kantavat. Vahvuuksien tunnistaminen ja nimeäminen ovat keskeistä arjessa. Perhekodissa kiinnitetään huomioita kiireettömyyteen ja vuorovaikutuksen laatuun. Vakauttava työote toteutuu ainoastaan silloin kun aikuinen itse on vakaa.

Lapsen läheisiä kehoitetaan ja ohjataan vuorovaikutustilanteista lapsen kanssa, tarvittaessa. Tiedonkulku on keskeisessä asemassa tässä kohtaa,

huoltajilta meille ja mieltä huoltajille. Perhekodin henkilökunta pyrkii tuomaan eri yhteyksissä esille havaintoja ja uusia näkökulmia lapsen arjesta ja käyttäytymisestä. Perhekoti ei pakota ketään muutokseen, vaan muutoshalun täytyy lähteä lapsesta ja hänen läheisistä itsestään.

Toisinaan muutos voi lähteä pienistä arkisista huomioista ja vinkeistä, mutta ei koskaan pakottamalla. Perhekodin henkilökunta ei tuomitse tai arvostele läheisiä, mutta voi antaa ohjausta ja opastusta tarvittaessa ja huomioimalla mahdollisia epäkohtia. Voidaan tehdä kyseenalaistavia huomioita ja kysymyksiä.

Toisinaan se voi aiheuttaa loukkaantumisia, mutta ne pyritään selvittämään, koska kaikilla on lopulta yhteinen tavoite – lapsen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen. Mikäli riita tai ongelmatilanne ei lähde aukeamaan huoltajien kanssa yrityksistä huolimatta, voidaan pyytää ulkopuolista apua tilanteen selvittämiseksi. Perhekodin henkilökunta pyrkii toimimaan tilanteen mukaan ja ammatillisesti.

10.2 Ravitsemus

Perhekodissa asuva vastuhenkilö huolehtii pääasiassa ruokaostosten hankinnoista. Perhekodissa tehdään kotiruokaa ja ruuan valmistukseen osallistuvat lapset/nuoret.

Perhekodin henkilökunta on tietoinen ruoanlaittoon liittyvistä hygienia- asioista ja noudattaa yleisiä, tarvittavia hygieniaohteita ruoan valmistuksen ja säilytyksen yhteydessä. Vastuhenkilö on suorittanut hygieniapassin.

Lapsille kerrotaan ravitsemukseen liittyvistä asioista ja ruokailutilanteiden viihtyvyyteen panostetaan. Ruuan valmistus ja leipominen ovat yksi arjen työväline perhekodissa. Tarvittaessa ollaan yhteydessä ravitsemusterapeuttiin, yksilöllisen suunnittelun mukaan esimerkiksi syömishäiriötä koskevissa asioissa.

Perhekodissa on järjestetty aamiainen, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala. Ravintolassa ja kahviloissa käydään harjoittelemassa sosiaalisia tilanteita ja mukavaa yhdessäoloa.

Toimintakulttuuriin kuuluvat ”Pizzaperjantait”, syntymäpäivien vietot sekä juhlapyhien valmistelut ruuan osalta.

Lapset osallistuvat ravitsemukseen liittyviin asioihin siten, että he saavat osallistua ruoan laittamiseen ja ruokalistojen suunnitteluun.

10.3 Ulkoilu ja liikunta

Perhekoti sijaitsee hyvien ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien läheisyydessä. Näitä hyödynnetään sekä retkeillään lähialueen ulkoilukohteisiin.

Perhekodista käydään säännöllisesti uimassa ja kiinnostuneet voivat kokeilla talviuintia. Tutkimukset osoittavat talviuinnin myönteiset vaikutukset vastuskyvylle ja sitä on alettu käyttämään masennuksen hoidossa. Perhekodin sijainti on turvallinen ja perhekoti huolehtii lasten heijastimista, polkupyörien valoista ja pyöräilykypäristä.

10.4 Koulunkäynnin tukeminen

Perhekodin lähellä sijaitsee useita kouluja. Tällä hetkellä kaikki käyvät Malmin peruskoulua. Koulumatka on kävelyetäisyydellä.

Perhekoti tekee tiivistä yhteistyötä koulun kanssa. Yhteyttä pidetään opettajiin Wilman välityksellä sekä lähes viikoittain puhelimitse. Perhekodissa tuetaan läksyjen teossa ja tarvittaessa hankitaan ulkopuolista apua, jos jokin asia tuntuu lapsesta vaikealta oppia.

10.5 Harrastukset

Perhekodissa toivotaan, että lapsi itse löytää mieleisen harrastuksen, perhekodin aikuiset eivät määrää, mutta voivat suositella erilaisia vaihtoehtoja. Jokaiselle pyritään löytämään mieleinen ulkoilu- tai liikuntaharrastus sijoituksen aikana. Päivittäistä ulkoilua suositellaan.

On yleistä, että lapsella ei ole ollut mitään harrastuksia perhekotiin tullessaan. Harrastuksen löytymiseen voi mennä aikaa ja ulkoilu ym. liikkuminen ei ole aluksi lapselle luontevaa. Aluksi lapsi tarvitseekin paljon aikuisen tukea ja mukana olemista ulkoilutaitojen opetteluun.

Perhekodin keskeinen toiminta-ajatus on toiminnallisuus. Kaikilla lapsilla on vähintään yksi harrastus, jossa käydään säännöllisesti.

Tällä hetkellä perhekodista käydään viikoittain ratsastamassa, joukkuevoimistelussa, pelaamassa jääkiekkoa, nyrkkeilemässä sekä Tapanilan vapaapalokunnan nuorisotoiminnassa.

Lisäksi lapset osallistuvat 1–2 krt vuodessa jollekin leirille oman harrastuksen tai jonkun muun leiritoimintaa järjestävän organisaation kautta.

Perhekodin aikuiset ja lapset käyvät myös yhdessä uimassa, elokuvissa, teatterissa ja muissa retkikohteissa säännöllisesti.

10.6 Käyttövarat

Perhekodissa maksetaan lapsille käyttörahaa viikoittain tai kerran kuukaudessa, riippuen siitä, että miten asiasta on sovittu.

Käyttörahan suuruus on 10–12-vuotiailla 12 €/vko tai 48 €/kk.
13–14- vuotiailla käyttöraha on 15 €/vko tai 60 €/kk.

10.7 Hygieniaikäytännöt

- Perhekodissa huolehditaan yleisestä siisteydestä päivittäin.
- WC:t pestään vähintään kahdesti viikossa, jokaisella on omat henkilökohtaiset käsi/kasvo/kylpypyyhkeet. Pyyhkeet pestään viikkosiivouksen yhteydessä tai tarpeen mukaan.
- Perhekodissa viikkosiivous ja petivaatteiden tuuletus ja vaihto.
- Keittiössä ja WC-tiloissa on käsisaippua ja käsiesi.
- Astiat tiskataan tiskikoneessa.
- Pyykit pestään pesukoneessa ja käytössä on kuivausrumpu.
- Perhekodissa roskat/jätteet lajitellaan ja kierrätetään ohjeiden mukaan.

10.8 Sairaushoito

Sairaushoito järjestetään julkisessa terveydenhuollossa. Perhekodin lapsille on nimetty omalääkäri Martinlaakson terveysasemalla.

10.9 Lääkehoito

Lääkehoito toteutetaan erillisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Lääkehoitosuunnitelman on laatinut Taina Riipinen yhdessä lääkehoidosta vastaavan sairaanhoitajan kanssa.

11. ASIAKASTIETOJEN KÄSITTELY JA TIETOTURVA

Perhekodissa lapsen asioita viestitään puhelimitse ja kirjeitse, läheisille, sosiaaliviranomaisille ja/tai muulle hoitavalle/kasvatukseen osallistuvalla taholla sovituksi.

Kirjeet osoitetaan niille henkilöille, jotka ovat lapsen asioissa yhteistyövelvollisia. Sähköpostilla ei hoideta asioiden selvittelyä esimerkiksi ongelmatilanteissa. Sähköpostilla sovitaan tapaamisaikoja, joissa ei mainita henkilöön liittyviä tietoja kuten nimi, sosiaaliturvatunnus.

Yleisimmin tilanteet hoidetaan asiakassuunnitelmapalaverissa kaikkien osapuolten läsnä ollessa, poissaolijoita tiedotetaan ja he saavat raportin jälkikäteen sosiaalityöntekijältä. Puhelimitse hoidetaan paljon asioita ja silloin puhutaan tilassa, jossa ulkopuoliset eivät kuule. Tuntemattomille tai muutoin ulkopuolisille tahoille ei anneta puhelimitse mitään asiakastietoja.

Lasten asiakirjat sijaitsevat perhekodilla kunkin lapsen omassa kansiossa, lukollisessa kaapissa, tilassa, joka on ainoastaan aikuisten käytössä. Päivittäiset lääkekirjaukset ja muut kirjaukset tehdään Nappula-järjestelmään. Henkilökunnalla on omat tunnukset Nappulaan kirjausten tekemistä varten.

Eri yhteistyötahojen kesken eritellään tietoja, mitä on tarpeellista kertoa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi asiakassuunnitelmapalaverit, lapsen opettaja voi olla mukana puhuttaessa kouluun liittyvistä asioista, mutta muista asioista puhuttaessa, opettajaa pyydetään poistumaan. Puhutaan se, mikä on välttämätöntä ja tarpeen lapsen hyvinvoinnin ja/tai yhteistyön kannalta puhua. Sijoituksen päättyessä kaikki lapsen henkilökohtaiset asiakirjat luovutetaan sosiaaliviranomaisille, perhekodissa ei arkistoida mitään. Nappula -tietojärjestelmästä tulostetaan lasta koskevat kirjaukset ja annetaan lastensuojelun haltuun. Näiden toimenpiteiden jälkeen, lapsen tiedot ja kirjaukset poistetaan järjestelmästä lapsen sijoituksen päättyessä.

Perhekodissa on silppuri asiakirjojen tuhoamista varten, kaikki sellainen laitetaan silppuriin mistä näkyy henkilötietoja tai muuta salassa pidettävää tietoa esimerkiksi muistiinpanoja puheluista tms. Lopuksi silppurijäte hävitetään. Lapselle lähetetyistä, hävitettävistä posteista kuten mainoksista tai lehdistä poistetaan henkilötieto osuus tuhottavaksi ja vasta sen jälkeen paperinkeräykseen.

Perhekodin tietoturvasta vastaa Kim Mäkynen info@mcynen.fi ja hän huolehtii käytössä olevien tietokoneiden ja puhelinten päivityksistä sekä näiden

laitteiden suojaamisesta siten, että ulkopuoliset eivät pääse niiden sisältämiin tiedostoihin. Ongelmatilanteissa häneltä saa myös teknisen tuen nopeasti.

12. OMAVALVONTASUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN JA JULKISUUS

Omavalvontasuunnitelman päivittämisestä vastaa Taina Riipinen. Kaikilla työntekijöillä sekä perhekodissa asuvilla lapsilla on mahdollisuus osallistua sen laatimiseen ja päivittämiseen.

Omavalvontasuunnitelma käydään läpi koko työyhteisön kanssa neljän kuukauden välein. Työryhmä arvioi suunnitelman toteutumista ja tekee tarvittaessa suunnitelmaan muutokset. Päivitetty suunnitelma on nähtävillä perhekodin yhteisissä tiloissa.

On huomioitava, että omavalvontasuunnitelma on yleinen kertomus perhekodin toiminnasta ja siihen liittyvistä prosesseista. Lapsen yksilölliset tarpeet otetaan huomioon ja niistä sovitaan yhteisesti muun auttavan verkoston kanssa.

Nykyinen omavalvontasuunnitelma on päivitetty 9.4.2025 ja se tarkistetaan elokuussa 2025.

Omavalvontasuunnitelma on nähtävissä <https://www.socfinder.com> kohdassa missä ovat Villa Anitan tiedot.

Omavalvontasuunnitelma on mahdollista ladata myös perhekodin nettisivuilta osoitteesta <https://www.perhekotivillaanita.fi>

13. SIJOITUSPROSESSI PERHEKODISSA

Prosessin kesto on hyvin tilannesidonnainen, koska sijoitetut lapset tulevat hyvin erilaisista elämäntilanteista.

- Yhteydenotto/paikkatiedustelu sijoittavan kunnan taholta. Perhekoti esitellään ja keskustellaan, olisiko perhekoti sopiva kyseiselle lapselle. Sijoituspäätöstä ei yleensä tehdä heti, ellei kyseessä ole kiireellinen sijoitus. Sijoitus voi olla onnistunut, vaikka se on kiireellisesti tehty. Samalla keskustellaan mitä palveluja, opiskelu-, koulu- tai harrastemahdollisuuksia seudulla on. Varataan mahdollisesti aika tutustumiskäynnille ja suositellaan samalla muissa perhekodeissa tutustumista, jolloin perhe ja lapsi otetaan mukaan vaikuttamaan valintaan, joka tukee sijoituksen onnistumista.

- Muiden lasten/nuorten valmistelu mahdolliseen uuteen tulokkaaseen. Keskustellaan ensin aikuisten kesken. Kerrotaan salassapitoa ja vaitiolovelvollisuutta noudattaen uudesta lapsesta ja annetaan muille mahdollisuus esittää kysymyksiä ja kommentteja. Muita kehoitetaan empaattisuuteen ja kohteliaisuuteen tavatessa ensimmäistä kertaa uuden lapsen.
- Tutustumiskäynnillä toivotaan, että mukana ovat kaikki lapsen asioita hoitavat ja läheiset. Tutustutaan paikkoihin ja kerrotaan perhekodin elämästä ja arjesta. Pyritään pitämään ilmapiiri mahdollisimman rentona, koska tilanne on lapselle ja hänen perheelleen yleensä ahdistava. Useat ottavat rohkeasti kontaktia ja kyselevät ja ovat halukkaita sijoitukseen. Tilanne on onnistunut, jos perhekotiimme päästään eikä jouduta.
- Kysellään toivomuksia ja tavoitteita ja alustavasti sitoutumista sijoitukseen. Turvallisuuteen liittyvistä asioista keskustellaan, kuten väkivaltaisuudesta ja perhekodin säännöistä. Tarjotaan mahdollisuus kahdenkeskisiin keskusteluihin. Käydään läpi sosiaalityöntekijän kanssa hinta yms. tietoja. Vaihdetaan yhteystietoja lisäkysymysten varalle. Yleensä päätös tehdään joko saman tien tai muutaman päivän sisällä. Ennen perhekotiin tuloa kysytään jo koulupaikka valmiiksi. Mikäli lapsi käy tutustumassa toisen kerran perhekotiin, pyritään järjestämään tutustumiskäynti koulun kanssa.
- Lapsen tulo perhekotiin sovitaan aina etukäteen hyvissä ajoin. Tuolloin varataan riittävästi aikaa tavaroiden purkuun. Tutustutaan pikkuhiljaa muihin lapsiin ja oleskellaan rennosti muutama päivä. Kerrataan ja kerrotaan perhekodin säännöt ja toimintoja kuten ruokailu, peseytyminen. Tämä vaihe kestää yleensä muutaman viikon. Sitten alkaa yleensä jo tottuminen ja kotiutuminen. Tämän jälkeen yleensä ensimmäiset ongelmat mm. käyttäytymisessä alkavat ilmetä, lapsi lähtee hakemaan rajojaan. Ns. kuherruskuukausi tai ujostelu on päättynyt.

14. HOITO JA KASVATUSPROSESSI PERHEKODISSA

Hoito- ja kasvatustarpeiden tarkoituksena on perhekodissa voimaannuttaa lapsi mahdollisimman itsenäiseksi. Samalla tuetaan hänen perhettä ymmärtämään lapsen kokemusmaailmaa ja suhtautumaan samalla häneen myönteisemmin ja empaattisemmin.

Prosessia tukevat läsnäolo, rauhallisuus ja turvallinen ilmapiiri sekä kunnioittava suhtautuminen ja asenne lapsia kohtaan sekä hyvä tiedonkulku asianosaisten kesken. Riittävät toimenpiteet ja asiakassuunnitelmien tavoitteiden toteutumisen seuranta ovat välttämättömiä. Keskeistä prosessissa on itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Lapsen ja hänen perheensä vaikuttamismahdollisuus ja osallistuminen asioihin.

Hoito- ja kasvatustilanne etenee yleensä siirtymävaiheittain ja ne tavallaan ovat toistensa edellytyksiä ja ennakoivia, samalla tavoin kuin lapsen ja nuoren kehitys muutoinkin.

- **Tulovaihe** - Tämä vaihe kestää lapsesta ja tilanteestaan riippuen muutaman viikon. Tämä näkyy siten, että lapsi alkaa ottaa kontaktia muihin lapsiin ja aikuisiin. Ensimmäiset pulmatilanteet ennakoivat ehdottomasti asettumista taloksi.

Läheisiin ollaan enemmän yhteydessä tässä vaiheessa, koska ikävä ja huoli painaa heitä. Tapaamissuunnitelmat ja yhteydenpito ovat tulovaiheessa jo sovittu yhdessä läheisten ja lastensuojelun viranomaisten kanssa. Usein ensimmäinen asiakassuunnitelmapalaveri on pidetty tai se pidetään heti, kun mahdollista. Asiakassuunnitelman seuraava tarkastusaika varataan yleensä palaverin lopuksi.

- **Heräämisvaihe** – Lapsi on saattanut olla kuin ”unessa” alkuvaiheessa. Ympäristönvaihdos on aika kova koettelemus psyykkisesti ja fyysisesti. Useat lapset eivät muista sijoituksen alkamisesta paljoakaan jälkeenpäin. Heräämisvaiheessa he alkavat usein kysyä sijoituksen kestosta, siihen johtaneista syistä ja he saattavat jopa kyseenalaistaa koko sijoituksen. Tämä saattaa omaisissa aiheuttaa saman reaktion ja vastustusta, varsinkin jos lapsen käyttäytyminen on vaatinut rajoittamista. Läheiset saattavat olla hyvin mustasukkaisia ja pelkäävät menettävänsä lapsen perhekodin vanhemmille.

Vaihe vaatii pitkäjänteistä työskentelyä henkilökunnalta. Pitää varata aikaa keskusteluille ja puheluille. Joskus lapsella saattaa alkuvaiheessa ilmetä jopa itsetuhoisuutta tai karkailua. Erityisesti silloin, jos hän vastustaa sijoitusta ja alkaa tajuta, että ei pääse kotiin heti takaisin, tai jos läheiset eivät hyväksy sijoitusta tai sijaishuoltopaikkaa. Oikea-aikaisella ja oikeanlaisella puuttumisella saadaan tilanne yleensä rauhoittumaan muutamassa viikossa tai muutamassa kuukaudessa.

Jotkut lapset ovat jättäneet palaamatta kotitapaamisilta tässä vaiheessa ja testaavat samalla perhekodin välittämisen astetta. Lapsen mieltä

painavia asioita voivat olla esimerkiksi, että pidetäänkö hänestä ja onko hänet hyväksytty perhekotiin?

On mahdollista, että lapsi jää tähän tilaan, eikä saa/pysty asettumaan perhekotiin. Tilanteen taustalla useimmiten se, että osapuolet eivät hyväksy sijoitusta. Lapsen käyttäytymisessä tämä näkyy esimerkiksi siten, että lapsi valehtelee perhekodin aikuisille. Salaa asioita, ei luota ja sepittää erilaisia tarinoita. Voi olla, että lapsi tässä tilanteessa ottaa käyttöönsä vanhat selviytymiskeinot. Hän ehkä haluaisi asettua perhekotiin, mutta ei saa siihen henkistä lupaa ja vapautta. Hän elää tuolloin jatkuvassa ristiriidassa, huolessa ja jopa pelossa.

- **Arkivaihe** - Eletään arkea ylä- ja alamäkineen. Lapsi alkaa luottaa enemmän ja keskustelee enemmän perhekodin aikuisten kanssa. Hän alkaa koulussa muodostaa ystävyyssuhteita ja tapaa kavereita. Arkiset rutiinit alkavat sujua, kuten siivous, pyykinpesu. Lapsi saattaa hankkia harrastuksen.

Yhteydenpito on tärkeässä vaiheessa perhekodilta huoltajille ja huoltajilta perhekodille. Läheisiä on hyvä informoida, että takapakit ja ongelmat ovat luonnollisia tässä vaiheessa. Tämän vaiheen onnistumiseen vaikuttaa keskeisesti se, ovatko läheiset hyväksyneet sijoitusta tai sijaishuoltopaikkaa tai päässeet itse avun piiriin. Sijoitetulle lapselle ihanteellisin tilanne on se, että hän tietää läheisten voivan hyvin ja että hänellä on lupa asettua perhekotiin.

Suunta perhekodista kotiin tai itsenäiseen elämään. Arkivaihetta jatkuu niin kauan kuin sijoitus kestää. Sijoituksen päättymisestä sovitaan yhdessä läheisten, lapsen ja lastensuojelun työntekijöiden kanssa. Joskus läheiset hakevat sijoituksen purkua, yleensä silloin, jos sijoitus on tehty vastoin heidän tahtoa.

Lapsi voi alkaa itse esittää toivomuksia. Hän haluaisi itsenäistyä perhekodista, koska kokee, ettei kotiin paluu ole vaihtoehto. Lapsi voi myös ehdottomasti haluta kotiin.

Yhdessä tehdään kirjallinen itsenäistymissuunnitelma eli suunnitelma jälkihuollon toteuttamisesta, jota kohti mennään. Siinä sovitaan ajankohta, raha-asiat, asunnon etsiminen, mahdollinen tukihenkilö tai tukitoimet. Sovitaan kuka mitäkin asioita hoitaa ja sovitaan säännöt. Mitä tarkempi suunnitelma, sitä turvallisemmalta se nuoresta tuntuu, kun hän tietää mitä tapahtuu.

Itsenäistyminen tai kotiinpaluu voi joissakin nuorissa aiheuttaa voimakasta ahdistusta ja nuori alkaa palata vanhoihin tapoihin. Silloin yleensä on jäänyt jokin asia keskustelematta. Tuolloin täytyy keskusteluja lisätä ja kysellä paljon nuoren ajatuksia ja toiveita tai rauhoittaa tilanne kokonaan vähäksi aikaa.

- **Irtaantumisvaihe** - Nuori/lapsi lähtee perhekodista, joko kotiin tai itsenäiseen asumiseen. Tässä vaiheessa he viimeistään haluavat tietää saavatko he vielä pitää yhteyttä tai käydä perhekodilla. Tässä vaiheessa annetaan yleensä palautetta puolin ja toisin. Palautetta kysytään erikseen perhekodin puolesta sosiaalityöntekijältä.

Siirtymävaihe itsenäisyyteen tarkoittaa, että perhekoti on onnistunut tehtävässään ja siitä on tullut tarpeeton.

15. PALAUTE

Palaute kerätään samalla, kun tarkkaillaan laatua. Palautekäytännöt muotoutuvat osittain myös prosessien aikana ja niitä kehitetään jatkuvasti.

Helsingissä 9.4.2025

Taina Riipinen